

Na temelju članaka 70. i 118. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi („Narodne novine“, br. 87/08., 86/09., 92/10., 105/10., 90/11., 5/12., 16/12., 86/12., 94/13., 152/14., 7/17, 68/18, 98/19 i 64/20.)

PROTOKOL O POSTUPANJU U SLUČAJU NASILJA U UČENIČKOM DOMU

I. UVOD

Protokol o postupanju u slučaju nasilja u Učeničkom domu odnosi se na prevenciju mogućih situacija povećanog rizika, kao i na postupanje u konkretnim situacijama s ciljem zaštite učenika i svih zaposlenika koji o njima skrbe u procesu odgoja i obrazovanja. Obveza zaštite prava učenika propisana je *Zakonom o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi* (NN, br. 87/08, 86/09, 92/10, 105/10, 90/11, 5/12, 16/12, 86/12, 126/12, 94/13, 152/14, 07/17, 68/18, 98/19 i 64/20).

Čl. 70. navedenoga Zakona propisuje: „Učitelji, nastavnici, stručni suradnici i ostali radnici u školskim ustanovama dužni su poduzimati mjere zaštite prava učenika te o svakom kršenju tih prava, posebice o oblicima tjelesnog ili duševnog nasilja, spolne zlouporabe, zanemarivanja ili nehajnog postupanja, zlostavljanja ili izrabljivanja učenika, odmah izvijestiti ravnatelja Učeničkog doma koji je to dužan javiti tijelu socijalne skrbi, odnosno drugom nadležnom tijelu.“ Način postupanja odgajatelja, stručnih suradnika i ravnatelja u poduzimanju mjera zaštite prava učenika te obveza prijave svakog kršenja tih prava nadležnim tijelima regulirani su sljedećim dokumentima: *Zakonom o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi* (NN, br. 87/08, 86/09, 92/10, 105/10, 90/11, 5/12, 16/12, 86/12, 126/12, 94/13, 152/14, 07/17, 68/18, 98/19 i

64/20), *Kaznenim zakonom* (NN, br. 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18 i 126/19), *Zakonom o zaštiti nasilja u obitelji* (NN, br. 70/17), *Pravilnikom o načinu postupanja odgojno obrazovnih radnika školskih ustanova u poduzimanju mjera zaštite prava učenika te prijave svakog kršenja tih prava nadležnim tijelima* (Ministarstvo znanosti i obrazovanja, 2013), *Pravilnikom o kriterijima za izricanje pedagoških mjera* (NN, br. 94/15, 3/17), *Pravilnikom o osnovnoškolskom i srednjoškolskom odgoju i obrazovanju učenika s teškoćama u razvoju* (NN,

br. 24/15), *Protokolom o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima* (Vlada RH, 2004), *Protokolom o postupanju u slučaju zlostavljanja i zanemarivanja djece* (Vlada RH, 2014), *Protokolom o pokretanju psiholoških kriznih intervencija u sustavu odgoja i obrazovanja* (Ministarstvo znanosti i obrazovanja, 2015), *Protokolom o postupanju u slučaju seksualnog nasilja* (Vlada RH, 2018), *Protokolom o postupanju u slučaju nasilja u obitelji* (Vlada RH, 2019), *Akcijским planom za prevenciju nasilja u školama za razdoblje od 2020. do 2024. godine* (Vlada RH, 2020) te na drugim podzakonskim aktima Doma.

U svrhu prevencije svih oblika nasilničkog ponašanja i prepoznavanja nasilja nad učenicima, Učenički dom Marije Jambrišak:

- 1) upoznaje djelatnike Doma s odredbama propisa vezanih uz prava učenika i obvezi prijave svakog kršenja tih prava nadležnim tijelima;
- 2) upoznaje učenike s njihovim pravima i načinom postupanja u slučaju povrede tih prava, a osobito u slučajevima nasilničkog ponašanja;
- 3) na razini cijelog Doma provodi univerzalnu prevenciju u vidu:
 - pedagoških radionica na sastancima odgojnih skupina kroz suradnju odgajatelja i stručnog suradnika pedagoga;
 - obilježavanja važnih datuma kroz suradnju odgajatelja, stručnog suradnika i učenika (izrdom kreativnih materijala i uređivanjem prostora Doma);
- 4) provodi preventivne programe usmjerene prevenciji svih oblika nasilja i razvoju vještina nenasilnog rješavanja sukoba
- 5) provodi preventivne programe usmjerene prepoznavanju i prevenciji rizičnih ponašanja
- 6) provodi programe usmjerene profesionalnoj orijentaciji, upoznavanju sa zahtjevima tržišta rada, usvajanju vještina organizacije vremena i nošenja sa stresom
- 7) organizira stručno usavršavanje djelatnika Doma u obliku stručnih predavanja stručnog suradnika pedagoga i/ili vanjskih stručnjaka mentalnog zdravlja na Odgajateljskom vijeću, a s ciljem pravovremenog prepoznavanja rizičnih ponašanja kod učenika, poznavanja rizičnih i zaštitnih faktora za razvijanje teškoća mentalnog zdravlja te postupanja u slučaju vršnjačkog ili obiteljskog nasilja;
- 8) organizira edukativna predavanja za roditelje koja provode odgajatelji na roditeljskim sastancima, po potrebi u suradnji sa stručnim suradnikom pedagogom;

Protokol utvrđuje obveze i odgovornosti, kao i načine postupanja dionika unutar odgojno obrazovne ustanove u slučaju saznanja ili sumnje o počinjenom nasilju (bilo koje vrste) nad učenicom, odnosno propisuje što treba činiti ravnatelj, stručni suradnik, odgajatelj, učenik, drugi djelatnik Doma ili roditelj/skrbnik djeteta.

II. POSTUPANJE UČENIČKOG DOMA U SLUČAJU NEPRIMJERENOG PONAŠANJA U DOMU

1. POSTUPANJE UČENIČKOG DOMA U SLUČAJU NASILJA MEĐU UČENICIMA

U svim slučajevima nasilja među učenicima koji su definirani navedenim čimbenicima, a koji se dogode u Domu i u blizini Doma, Učenički dom dužan je postupati u skladu s *Protokolom o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima* koji je donijela Vlada Republike Hrvatske 2004. godine.

U slučaju nasilja među učenicima u Učeničkom domu svi djelatnici Doma dužni su:

- 1) odmah prekinuti nasilno ponašanje učenika i odvojiti učenike;
- 2) pružiti pomoć i podršku učeniku koji je doživio nasilje;
- 3) obavijestiti o događaju ravnatelja Učeničkog doma, odgajatelja, stručnog suradnika pedagoga i dežurnog odgajatelja.

Stručna osoba za koordiniranje aktivnosti vezanih uz problematiku nasilja je stručni suradnik pedagog.

U slučaju prijave nasilja ili dojave o nasilju među učenicima stručni suradnik dužan je:

- 1) odmah poduzeti sve mjere da se zaustavi i prekine aktualno nasilno postupanje prema učeniku, a u slučaju potrebe zatražiti pomoć drugih djelatnika Učeničkog doma ili po potrebi pozvati djelatnike policije;
- 2) ukoliko je učenik povrijeđen u mjeri koja zahtijeva liječničku intervenciju ili pregled ili se prema okolnostima slučaja može razumno pretpostaviti ili posumnjati da su takva intervencija ili pregled potrebni, odmah pozvati službu hitne liječničke pomoći ili na najbrži mogući način, koji ne šteti zdravlju učenika, prepratiti ili osigurati pratnju učenika od strane

stručne osobe liječniku, te sačekati liječnikovu preporuku o daljnjem postupanju i dolazak djetetovih roditelja/skrbnika;

- 3) odmah po prijavljenom nasilju o tome obavijestiti roditelje/skrbnike te ih upoznati sa svim činjenicama i okolnostima koje su do tad doznali i izvijestiti ih o aktivnostima koje će se poduzeti;
- 4) po prijavi, odnosno dojavi nasilja odmah obaviti razgovor s učenicom koji je žrtva nasilja, a u slučaju da je postojala liječnička intervencija, uz dogovor s liječnikom, čim to bude moguće – ovi razgovori s učenicom obavljaju se uvijek u nazočnosti ravnatelja (ukoliko je moguće) i odgajatelja, a na način da se postupa posebno brižljivo, poštujući učenikovo dostojanstvo i pružajući mu potporu;
- 5) roditeljima/skrbnicima učenika koji je žrtva vršnjačkog nasilja dati obavijesti o mogućim oblicima savjetodavne i stručne pomoći učeniku u Učeničkom domu i izvan njega, a s ciljem potpore i osnaživanja učenika te prorade traumatskog doživljaja;
- 6) obaviti razgovor s drugim učenicima ili odraslim osobama koje imaju spoznaju o učinjenom nasilju te utvrditi sve okolnosti vezane uz oblik, intenzitet, težinu i vremensko trajanje nasilja;
- 7) ukoliko se radi o osobito teškom obliku, intenzitetu ili dužem vremenskom trajanju nasilja, koje može izazvati traumu i kod drugih učenika koji su svjedočili nasilju, savjetovati se s Timom za psihološke krizne intervencije u sustavu odgoja i obrazovanja radi pomoći učenicima svjedocima nasilja;
- 8) što žurnije obaviti razgovor s učenicom koji je počinio nasilje, ukazati mu na neprihvatljivost i štetnost takvog ponašanja, te ga savjetovati i poticati na promjenu takvog ponašanja, a tijekom razgovora posebno obratiti pozornost iznosi li učenik neke okolnosti koje bi ukazivale da je učenik žrtva zanemarivanja ili zlostavljanja u svojoj obitelji ili izvan nje, u kojem slučaju će se odmah izvijestiti centar za socijalnu skrb, a po potrebi ili sumnji na počinjenje kažnjive radnje izvijestiti policiju, a Učenički dom će poduzeti sve mjere za pomirenje učenika i za stvaranje tolerantnog, prijateljskog ponašanja u Učeničkom domu;
- 9) pozvati roditelje/skrbnike učenika koji je počinio nasilje, upoznati ih s događajem, kao i s neprihvatljivošću i štetnošću takvog ponašanja, savjetovati ih s ciljem promjene takvog ponašanja učenika te ih pozvati na uključivanje u savjetovanje ili stručnu pomoć unutar Učeničkog doma ili izvan njega (Poliklinika za zaštitu djece i mladih Grada Zagreba,

obiteljska savjetovališta, nevladine organizacije i slično) i izvijestiti ih o obvezi Učeničkog doma da slučaj prijavi nadležnom centru za socijalnu skrb, Gradskom uredu za obrazovanje, Ministarstvu znanosti i obrazovanja te nadležnoj policijskog postaji;

- 10) o poduzetim aktivnostima, razgovorima, izjavama te svojim opažanjima sastaviti službene bilješke, kao i voditi odgovarajuće evidencije zaštićenih podataka koje će se dostaviti na zahtjev drugim nadležnim tijelima.

2. POSTUPANJE UČENIČKOG DOMA U SLUČAJU VRŠNJAČKOG SUKOB

U slučaju običnog vršnjačkog sukoba svaki djelatnik Učeničkog doma dužan je:

- 1) odmah prekinuti sukob među učenicima;
- 2) obavijestiti o sukobu odgajatelja, stručnog suradnika pedagoga i ravnatelja Učeničkog doma;
- 3) odgajatelj, pedagog i ravnatelj dužni su obaviti individualne razgovore sa sukobljenim učenicima;
- 4) predložiti učenicima da se međusobno ispričaju, prihvate rješenje u kojem nitko neće „pobijediti“
- 5) u slučaju da učenik češće dolazi u takve sukobe s vršnjacima, odgajatelj i stručni suradnik pedagog će pozvati roditelje u Učenički dom s ciljem prevladavanja takve situacije i pomoći učeniku;
- 6) prema potrebi učenik će biti uključen u dodatni rad (savjetodavni rad, pedagoška i/ili psihološka pomoć) u Učeničkom domu ili izvan njega u dogovoru s roditeljima/skrbnicima;
- 7) ukoliko učenik učestalo krši pravila i ne poštuje dogovore, Učenički dom će primijeniti odgovarajuće pedagoške mjere u skladu s *Pravilnikom o kriterijima za izricanje pedagoških mjera*;
- 8) u slučaju da sve prethodno navedene mjere ne dovedu do poboljšanja ponašanja učenika i u slučaju nesuradnje roditelja/skrbnika, Učenički dom će postupiti po točki 2. *Protokola o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima* (Vlada RH, 2004).

3. POSTUPANJE UČENIČKOG DOMA U SLUČAJU NASILJA UČENIKA PREMA DJELATNIKU DOMA

U slučaju da je djelatnik Učeničkog doma doživio nasilje ili prijetnju nasiljem od strane učenika Doma, on treba o tome izvijestiti ravnatelja i stručnog suradnika koji će:

- 1) razgovarati s učenikom u prisutnosti odgajatelja i voditi službenu zabilješku o razgovoru;
- 2) odmah obavijestiti roditelje/skrbnike učenika, upozoriti ih na neprihvatljivost takvog ponašanja te savjetovati o institucijama pružateljima zdravstvene zaštite i podrške;
- 3) prema učeniku poduzeti određene pedagoške mjere koje će donijeti Odgajateljsko vijeće u skladu s *Pravilnikom o izricanju pedagoških mjera*;
- 4) o svemu izvijestiti nadležni centar za socijalnu skrb, Gradski ured za obrazovanje, Ministarstvo znanosti i obrazovanja te nadležnu policijsku postaju;
- 5) u slučaju da bilo kojem nasilnom ponašanju u prostoru Učeničkog doma svjedoče drugi učenici, a nasilno ponašanje je neuobičajeno rijetko i intenzivno te može rezultirati traumatiziranjem svjedoka, ravnatelj i stručni suradnik pedagog su dužni osigurati stručnu pomoć tim učenicima;
- 6) uključiti učenika u savjetodavni rad sa stručnim suradnikom pedagogom ili u dogovoru s roditeljima u institucijama pružateljima zdravstvene zaštite i podrške.

4. POSTUPANJE UČENIČKOG DOMA U SLUČAJU NASILJA ODRASLE OSOBE NAD ODRASLOM OSOBOM I NEOVLAŠTENOG ULASKA U UČENIČKI DOM

U slučaju nasilnog ponašanja odrasle osobe (djelatnik Učeničkog doma, roditelj/skrbnik učenika ili treće osobe koja se nalazi u prostoru Učeničkog doma) prema drugoj odrasloj osobi ili saznanja da odrasla osoba unosi oružje ili druge predmete koji mogu ugroziti sigurnost drugih osoba i Domske imovine, djelatnici Učeničkog doma koji su prisutni ili se nalaze u blizini će:

- 1) o tome hitno obavijestiti ravnatelja Učeničkog doma i stručnog suradnika pedagoga koji će pozvati policiju;
- 2) o svemu izvijestiti Gradski ured za obrazovanje, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, nadležnu policijsku postaju i nadležni centar za socijalnu skrb u slučaju da je jedna od uključenih osoba roditelj/skrbnik učenika.

U slučaju neovlaštenog ulaska drugih osoba u Učenički dom (dolazak bez prethodne najave odgajatelju, stručnom suradniku pedagogu, ravnatelju Učeničkog doma ili dežurnom odgajatelju), djelatnici Učeničkog doma koji su prisutni ili se nalaze u blizini će:

- 1) upozoriti osobu na neovlašten ulazak u Učenički dom i na obvezu prethodne najave dolaska te će se od osobe zatražiti da napusti prostor Učeničkog doma;
- 2) o tome hitno obavijestiti ravnatelja Učeničkog doma i stručnog suradnika pedagoga koji će po potrebi pozvati policiju i/ili ju o tome obavijestiti pisanim dopisom.

5. POSTUPANJE UČENIČKOG DOMA U SLUČAJU NASILJA DJELATNIKA UČENIČKOG DOMA PREMA UČENIKU

U slučaju da je učenik doživio nasilje ili prijetnju nasiljem od strane djelatnika Učeničkog doma, djelatnici Učeničkog doma koji su prisutni ili se nalaze u blizini će:

- 1) odmah pokušati prekinuti nasilno postupanje prema učeniku i bez odlaganja obavijestiti ravnatelja, stručnog suradnika pedagoga) i odgajatelja učenika;
- 2) stručni suradnik pedagog će razgovarati s učenikom s ciljem normalizacije njegovih osjećaja i moguće traumatizacije te sprečavanja mogućih negativnih dugoročnih posljedica tog događaja na njegovo mentalno zdravlje, a odmah potom obavijestiti roditelja o događaju i po potrebi ga pozvati na razgovor u Učenički dom te usmjeriti na dobivanje stručne podrške u Učeničkom domu ili izvan njega;
- 3) provjeriti postoje li kod učenika ozljede ili sumnja na iste te u tom slučaju usmjeriti roditelje na liječnički pregled, a ukoliko je roditelj iz opravdanog razloga spriječen u tom trenutku doći po učenika, na liječnički pregled odlazi u pratnji dežurnog odgajatelja koji je s učenikom sve dok po njega ne dođe roditelj;
- 4) ravnatelj i stručni suradnik pedagog će odmah nakon zbrinjavanja učenika obaviti razgovor s djelatnikom Učeničkog doma i zatražiti njegovo pisano očitovanje o događaju te će, nakon utvrđivanja svih okolnosti i važnih parametara koji se tiču nasilnog ponašanja djelatnika Učeničkog doma prema učeniku, ravnatelj donijeti procjenu o eventualnoj obvezi sankcioniranja djelatnika Učeničkog doma;
- 5) o svemu izvijestiti Gradski ured za obrazovanje, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, nadležnu policijsku postaju i liječnicu obiteljske medicine.

6. IZRICANJE PEDAGOŠKIH MJERA

Sukladno članku 1. *Pravilnika o izricanju pedagoških mjera* svrha izricanja pedagoške mjere je da se njezinim izricanjem utječe na promjenu ponašanja učenika kojem je mjera izrečena te da bude poticaj na odgovorno i primjerno ponašanje drugim učenicima. Pedagoške mjere trebaju potaknuti učenike na preuzimanje odgovornosti i usvajanje pozitivnog odnosa prema Domskim obvezama i okruženju.

Pedagoške mjere za koje se utvrđuju kriteriji u: opomena, ukor, opomena pred isključenje i isključenje iz Učeničkog doma. Neprihvatljiva ponašanja na temelju kojih se izriču pedagoške mjere iz članka 1. stavka 5. navedenog pravilnika podijeljena su ovisno o težini na: lakša, teža, teška i osobito teška.

1.) Lakšim neprihvatljivim ponašanjima smatra se:

- ometanje odgojno-obrazovnog rada (npr. izazivanje nereda, stvaranje buke, pričanje nakon usmene opomene odgajatelja ili dovikivanje tijekom odgojno-obrazovnog rada);
- onečišćenje domskih prostora i okoliša (npr. bacanje smeća izvan koševa za otpatke);
- neodržavanje higijene, osobne i prostora;
- oštećivanje imovine u prostorima Učeničkog doma ili na drugome mjestu gdje se održava odgojno-obrazovni rad nanošenjem manje štete (npr. šaranje, urezivanje u namještaj);
- nedopušteno korištenje informacijsko-komunikacijskih uređaja tijekom odgojno-obrazovnog rada i poćinka;
- pomaganje ili poticanje ulaska neovlašćenih osoba u domski prostor;
- poticanje drugih učenika na neprihvatljiva ponašanja;
- uznemiravanje učenika ili radnika Učeničkog doma odnosno druge aktivnosti koje izazivaju nelagodu u drugih osoba, nakon što je učenik na to upozoren;
- neopravdano izostajanje s obaveznih oblika odgojno-obrazovnog rada
- neopravdano kašnjenje u Dom

Ostali lakši oblici neprihvatljivih ponašanja i kršenja Kućnog reda.

2.) Težim neprihvatljivim ponašanjima smatra se:

- ometanje odgojno-obrazovnog rada na način da je onemogućeno njegovo daljnje izvođenje;
- povreda dostojanstva druge osobe omalovažavanjem, vrijeđanjem ili širenjem neistina i glasina o drugome učeniku ili radniku Učeničkog doma;
- izostanak iz Doma bez znanja roditelja i odgajatelja (preko noći, vikendom i sl.);
- dolazak u Dom pod utjecajem alkohola
- unošenje ili konzumiranje psihoaktivnih sredstava u prostor Učeničkog doma ili na drugo mjesto gdje se održava odgojno-obrazovni rad;
- dovođenje ili pomaganje prilikom dolaska neovlaštenim osobama koje su nanijele štetu osobama ili imovini u prostoru Učeničkog doma ili na drugome mjestu gdje se održava odgojno-obrazovni rad;
- namjerno uništavanje imovine nanošenjem veće štete u prostoru Doma ili na drugome mjestu gdje se održava odgojno-obrazovni rad;
- prikrivanje nasilnih oblika ponašanja;
- udaranje, sudjelovanje u tučnjavi i druga ponašanja koja mogu ugroziti sigurnost samog učenika ili druge osobe, ali bez težih posljedica;
- korištenje ili zlouporaba podataka drugog učenika iz pedagoške dokumentacije;
- klađenje ili kockanje u prostorima Učeničkog doma ili na drugome mjestu gdje se održava odgojno-obrazovni rad;
- ugrožavanje ugleda Doma;
- prisvajanje tuđe stvari;
- ponavljanje prekršaja radi kojih je izrečena blaža pedagoška mjera.

3.) Teškim neprihvatljivim ponašanjima smatra se:

- izazivanje i poticanje nasilnog ponašanja (npr. prenošenje netočnih informacija koje su povod za nasilno ponašanje, skandiranje prije ili tijekom nasilnog ponašanja, snimanje događaja koji uključuje nasilno ponašanje i slična ponašanja);
- ponavljanje prekršaja radi kojih je izrečena neka blaža pedagoška mjera;
- nasilno ponašanje koje nije rezultiralo težim posljedicama;
- krivotvorenje ispričnica ili ispitnih materijala (Domskih materijala);
- neovlašteno korištenje tuđih podataka za pristup elektroničkim bazama podataka Doma bez njihove izmjene;
- krađa tuđe stvari;
- poticanje grupnoga govora mržnje;
- uništavanje službene dokumentacije Učeničkog doma;
- dolazak u Dom u teško alkoholiziranom stanju;
- prisila drugog učenika na neprihvatljivo ponašanje ili iznuda drugog učenika (npr. iznuđivanje novca);
- unošenje oružja i opasnih predmeta u prostor Učeničkog doma ili drugdje gdje se održava odgojno-obrazovni rad.

4.) Osobito teškim neprihvatljivim ponašanjima smatra se:

- krivotvorenje pisane ili elektroničke službene dokumentacije Učeničkog doma;
- ponavljanje prekršaja radi kojih je izrečena neka blaža pedagoška mjera;
- objavljivanje materijala elektroničkim ili drugim putem, a koji za posljedicu imaju povredu ugleda, časti i dostojanstva druge osobe;

- teška krađa odnosno krađa počinjena na opasan ili drzak način, obijanjem, provaljivanjem ili svladavanjem prepreka da se dođe do stvari;
- ugrožavanje sigurnosti učenika ili radnika Učeničkog doma korištenjem oružja ili opasnih predmeta u prostoru Učeničkog doma ili na drugome mjestu gdje se održava odgojno-obrazovni rad;
- nasilno ponašanje koje je rezultiralo teškim emocionalnim ili fizičkim posljedicama za drugu osobu.

U postupku izricanja pedagoških mjera odgajatelji, stručni suradnik i ravnatelj dužni su voditi računa o dobi učenika, njegovoj psihofizičkoj razvijenosti i osobinama, ranijem ponašanju, okolnostima koje utječu na učenikov razvoj, okolnostima u kojima se neprihvatljivo ponašanje dogodilo te drugim okolnostima.

Prije izricanja mjere učeniku se mora omogućiti savjetovanje s odgojno-obrazovnim radnikom te izjašnjavanje o činjenicama i okolnostima koje su važne za donošenje odluke o opravdanosti izricanja pedagoške mjere. Roditelj mora biti informiran o neprihvatljivom ponašanju, načinu prikupljanja informacija, prikupljenim informacijama koje su važne za donošenje odluke o izricanju pedagoške mjere.

Sukladno članku 5. *Pravilnika o izricanju pedagoških mjera*, pedagoška mjera se može izreći i bez izjašnjavanja učenika ako se učenik bez opravdanoga razloga ne odazove pozivu razrednika ili druge ovlaštene osobe. Također, mjera se može izreći i bez informiranja roditelja, što je propisano stavkom 2. ovoga članka, ako se roditelj ne odazove ni pisanom pozivu na razgovor.

- Pedagoška mjera opomene i ukora mora se izreći najkasnije u roku od 15 dana od dana saznanja za neprihvatljivo ponašanje učenika zbog kojeg se izriče.
- Pedagoška mjera opomene pred isključenje učeniku smještenom u Učeničkom domu, mora se izreći najkasnije u roku od 30 dana od dana saznanja za neprihvatljivo ponašanje učenika zbog kojeg se izriče.
- Pedagoška isključenja iz Učeničkog doma, mora se izreći najkasnije u roku od 60 dana od dana saznanja za neprihvatljivo ponašanje učenika zbog kojeg se izriče.

- Pedagoška mjera mora se izreći u roku od 15 dana ako je učenik rješenjem ravnatelja privremeno udaljen iz odgojno-obrazovnog procesa. Vrijeme privremenog udaljavanja iz odgojno-obrazovnog procesa ne smatra se neopravdanim izostankom učenika.

III. POSTUPANJE UČENIČKOG DOMA U SLUČAJU SAZNANJA ILI SUMNJE O NASILJU ILI ZANEMARIVANJU U OBITELJI UČENIKA

1. POSTUPANJE UČENIČKOG DOMA U SLUČAJU ZANEMARIVANJA UČENIKA

Sukladno članku 136. *Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi* (Sabor RH, NN 64/20), *Obiteljskom zakonu* (NN 103/15, 98/19), članku 14. *Pravilnika o načinima, postupcima i elementima vrednovanja učenika u osnovnim i srednjim školama* (NN 82/19), članku 4. *Pravilnika o kriterijima za izricanje pedagoških mjera* (NN, br. 94/15, 3/17) cilj postupanja Učeničkog doma Marije Jambrišak je poduzimanje mjera radi prepoznavanja i prijavljivanja zanemarivanja učenika od strane roditelja.

Obveze roditelja su:

- brinuti o redovitom obveznom školovanju učenika;
- izravno surađivati s odgajateljem/icom najmanje jedanput mjesečno, jer privremeno prenosi dio svojih prava odnosno ovlaštenja (za vrijeme boravka učenice u Domu) na ovlaštenu osobu Doma;
- redovito se odazivati sastancima koji su u vezi s odgojem i obrazovanjem učenika, odnosno redovito dolaziti na roditeljske sastanke i individualne informativne razgovore s odgajateljem;
- pravovremeno obavijestiti odgajatelja o razlogu izostanka učenika najkasnije drugi dan nakon izostanka, a u slučaju noćenja učenika izvan Učeničkog doma prije odlaska učenika
- opravdavati izostanak učenika, osobno ili pisanim putem (ispričnicom roditelja ili skrbnika, odnosno liječničkom potvrdom ili potvrdom nadležne institucije, ustanove ili druge nadležne fizičke ili pravne osobe, uključujući i e-potvrdu o narudžbi na pregled u zdravstvenoj ustanovi), najkasnije drugi dan od dolaska učenika u Učenički dom

S obzirom na poslove odgajatelja koji su uređeni *Zakonom o odgoju i obrazovanju* te *Statutom* Učeničkog doma, odgajatelj kroz komunikaciju s roditeljima prati redovitost ostvarivanja obveza roditelja.

Ako roditelj zanemaruje svoje obveze, Učenički dom mu je dužan uputiti pisani poziv za razgovor s odgajateljem i stručnim suradnicima Učeničkog doma.

Ako roditelj učestalo zanemaruje navedene obveze, odgajatelj je dužan o tome obavijestiti stručnog suradnika pedagoga koji će o neispunjavanju roditeljskih obveza obavijestiti ravnatelja Učeničkog doma i nadležni centar za socijalnu skrb, a koji je dužan povratno izvijestiti Učenički dom o poduzetim mjerama.

2. POSTUPANJE UČENIČKOG DOMA U SLUČAJU NASILJA U OBITELJI

Sukladno *Protokolu o postupanju u slučaju nasilja u obitelji* (Vlada RH, 2019), cilj postupanja odgojno-obrazovnih ustanova je poduzimanje mjera radi prepoznavanja i prijavljivanja nasilja te pružanja zaštite učeniku žrtvi nasilja u obitelji.

U slučaju saznanja ili sumnje o počinjenom nasilju bilo koje vrste nad učenikom, odnosno o svjedočenju učenika o nasilju u obitelji, djelatnici Učeničkog doma dužni su odmah o tome izvijestiti ravnatelja i stručnog suradnika pedagoga Učeničkog doma koji će:

- 1) žurno i bez odgode prijaviti sumnju ili saznanja o nasilju nadležnoj policijskoj postaji, nadležnom centru za socijalnu skrb, Gradskom uredu za obrazovanje, Ministarstvu znanosti i obrazovanja i zdravstvenoj voditeljici radi poduzimanja mjera za zaštitu učenika;
- 2) kroz razgovor pružiti pomoć učeniku u skladu sa svojim kompetencijama, po potrebi osigurati pružanje zdravstvene zaštite;
- 3) nadležnim tijelima i ustanovama dati sve relevantne informacije o saznanju ili sumnji na nasilje u obitelji, ponašanju učenika u Učeničkom domu, suradnji roditelja/skrbnika s Učeničkim domom;
- 4) o poduzetim aktivnostima, razgovorima, izjavama i svojim opažanjima izraditi službenu bilješku koju će na zahtjev dostaviti drugim tijelima.

IV. POSTUPANJE UČENIČKOG DOMA U SLUČAJU SAZNANJA ILI SUMNJE NA SEKSUALNO NASILJE

Sukladno *Protokolu o postupanju u slučaju seksualnog nasilja* (Vlada RH, 2018), cilj postupanja Učeničkog doma Marije Jambrišak je skrbiti o ostvarivanju prava učenika u slučajevima svih oblika nasilja, senzibilizirati se na pojavu seksualnog nasilja koje doživljavaju maloljetne osobe te poduzeti odgovarajuće mjere radi otkrivanja i prijavljivanja djela seksualnog nasilja relevantnim institucijama koje pružaju pomoć žrtvama seksualnog nasilja. U slučaju kada je seksualno nasilje sastavni dio obiteljskog nasilja, Učenički dom postupa po *Zakonu o zaštiti od nasilja u obitelji, Obiteljskom zakonu, Kaznenom zakonu, Zakonu o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi* (»Narodne novine«, br. 87/08, 86/09, 92/10, 105/10, 90/11, 5/12, 16/12, 86/12, 126/12, 94/13, 152/14, 7/17), *Protokolu o postupanju u slučaju nasilja u obitelji, Pravilniku o načinu postupanja odgojno-obrazovnih radnika školskih ustanova u poduzimanju mjera zaštite prava učenika te prijave svakog kršenja tih prava nadležnim tijelima* te *Protokolu o postupanju u slučaju seksualnog nasilja*.

Protokol o postupanju u slučaju seksualnog nasilja razlikuje seksualno uznemiravanje od seksualnog nasilja. Seksualno uznemiravanje podrazumijeva svako neželjeno verbalno, neverbalno ili fizičko ponašanje seksualne naravi, koje ima za cilj ili predstavlja povredu osobnog dostojanstva, a posebice ako stvara neugodno, neprijateljsko, ponižavajuće ili uvredljivo okruženje (*Zakon o ravnopravnosti spolova*, Hrvatski sabor, 2017). Seksualno nasilje podrazumijeva bilo koji seksualni čin, pokušaj ostvarivanja seksualnog čina, neželjeni seksualni komentar ili prijedlog koji je usmjeren protiv osobe i njezine seksualnosti, a koji može počinuti druga osoba bez obzira na odnos sa žrtvom ili situaciju u kojoj se nalaze. Karakterizira ga upotreba sile, prijetnje ili ucjene za ugrožavanje dobrobiti i/ili života same žrtve ili njoj bliskih osoba (*World Health Organization*, 2002).

U slučaju saznanja ili sumnje o počinjenom seksualnom nasilju i/ili seksualnom uznemiravanju učenika, djelatnici Učeničkog doma dužni su odmah o tome izvijestiti ravnatelja i stručnog suradnika pedagoga Učeničkog doma koji će:

- 1) žurno i bez odgode prijaviti sumnju ili saznanja o seksualnom nasilju nadležnoj policijskoj postaji ili Državnom odvjetništvu RH, nadležnom centru za socijalnu skrb, Gradskom uredu

za obrazovanje, Ministarstvu znanosti i obrazovanja, pravobraniteljicu za djecu i zdravstvenoj voditeljici radi poduzimanja mjera za zaštitu učenika;

- 2) razgovarati s učenikom u sigurnom okruženju, imajući na umu zaštitu prava osobe – stručni suradnik pedagog koji razgovara s učenikom ne ispituje učenika kako bi se utvrdile sve činjenice i okolnosti samoga djela, već na smiren način sluša učenika i to tako da ga ne prisiljava na detaljni opis djela, već mu dopušta da samostalno opiše situaciju, na način i u opsegu kako to sam želi, a o svemu vodi zapisnik koji je dužan dati na uvid sudu, Državnom odvjetništvu RH ili policiji;
- 3) žurno obavijestiti roditelje/skrbnike o događaju i po potrebi ih pozvati na razgovor u Učenički dom te usmjeriti na dobivanje stručne podrške u Učeničkom domu ili izvan njega
- 4) upoznati učenika i roditelje s daljnjim postupanjem Učeničkog doma.

Učenički dom postupa po navedenom Protokolu ukoliko je počinitelj seksualnog uznemiravanja i/ili seksualnog nasilja nad učenikom djelatnik Učeničkog doma ili član njegove obitelji. U slučaju da je počinitelj drugi učenik ili više njih, Učenički dom će ih uputiti u uključivanje u odgovarajuće specijalizirane organizacije za pružanje potrebne skrbi. Učenički dom će o događaju obavijestiti roditelje svih uključenih učenika i nadležni centar za socijalnu skrb.

V. POSTUPANJE UČENIČKOG DOMA U SLUČAJU SUMNJE NA SUICIDALNE SKLONOSTI I POVEZANA RIZIČNA PONAŠANJA

Nasilje prema samom sebi može se manifestirati kao:

1. Samoozljeđivanje (vlastitim ponašanjem uzrokovana bol i ozljeda pri čemu osoba nije namjeravala dovesti do vlastite smrti, može rezultirati lakšim i težim ozljedama)
2. Planiranje ili razmišljanje o suicidu (mogu se kretati od razrađivanja ozbiljnih planova do nesistematiziranih misli)
3. Pokušaj suicida (vlastito destruktivno ponašanje bez smrtnog ishoda, ali s dokazom o posrednoj ili neposrednoj želji i namjeri da se skonča vlastiti život)
4. Suicid (vlastito destruktivno ponašanje sa smrtnim ishodom)

Stručni suradnik pedagog samostalno ili u suradnji s vanjskim stručnjacima periodično organizira predavanje o suicidu za Odgajateljsko vijeće: rizičnim ponašanjima koja mogu biti povezana sa suicidom, karakteristikama učenika koji su u povećanom riziku te o rizičnim i zaštitnim faktorima. Nakon što su svi djelatnici Učeničkog doma educirani i upoznati sa specifičnostima suicidalnosti kod adolescenata, osposobljeni su sudjelovati u ranom prepoznavanju rizičnih učenika, najčešće na temelju promjena u njihovom ponašanju.

1. POSTUPANJE UČENIČKOG DOMA U SLUČAJU SAMOOZLJEĐIVANJA

U slučaju samoozljeđivanja učenika, djelatnik Učeničkog doma koji primijeti znakove samoozljeđivanja (rezove, rane, ožiljke) ili dobije informaciju o postojanju samoozljeđivanja kod učenika, o tome je dužan odmah izvijestiti stručnog suradnika pedagoga i ravnatelja Učeničkog doma koji će:

- 1) obaviti informativni i savjetodavni razgovor s učenikom koji se samo ozljeđuje i pružiti pomoć u skladu sa svojim kompetencijama, po potrebi osigurati pružanje zdravstvene zaštite;
- 2) žurno i bez odgode obavijestiti roditelje/skrbnike o samoozljeđivanju i uputiti ih na pregled liječniku te na obvezu naručivanja na pregled u institucijama pružateljima zdravstvene zaštite i podrške (Poliklinika za zaštitu djece i mladih Grada Zagreba);

- 3) u roku od 7 do 10 dana od razgovora u Učeničkom domu, roditelj/skrbnik dužan je obavijestiti Učenički dom o dobivenom terminu pregleda u instituciji pružatelju zdravstvene zaštite i podrške, a u slučaju da to ne učini, Učenički dom će obavijestiti nadležni centar za socijalnu skrb, istovremeno dajući informacije o ponašanju učenika u Učeničkom domu i suradnji roditelja/skrbnika s Učeničkim domom;
- 4) o poduzetim aktivnostima, razgovorima, izjavama i svojim opažanjima izraditi službenu bilješku koju će na zahtjev dostaviti drugim tijelima.

2. POSTUPANJE UČENIČKOG U SLUČAJU SUICIDALNIH MISLI, NAMJERA, POKUŠAJA SUICIDA ILI SUMNJE NA SUICID

Djelatnik Učeničkog doma koji primijeti rizična ponašanja učenika koja mogu biti povezana sa suicidom ili dobije informaciju o postojanju istih kod učenika, o tome je dužan odmah izvijestiti stručnog suradnika pedagoga i ravnatelja Učeničkog doma.

Djelatnik Učeničkog doma reagira na svako učenikovo izražavanje suicidalnih misli i/ili namjera i/ili ranijih suicidalnih pokušaja koje može izraziti verbalno (kao izoliranu izjavu ili razgovor), pisano (u sastavcima, na vlastitim društvenim mrežama) ili kreativno (kroz crtež ili drugu likovnu aktivnost). Djelatnik Učeničkog doma u tim situacijama ne procjenjuje o ozbiljnosti i istinitosti učenikovih namjera, već o tome odmah obavještava stručnog suradnika pedagoga i ravnatelja koji će:

- 1) obaviti informativni i savjetodavni razgovor s učenikom koji je na neki način izrazio postojanje suicidalnih misli i/ili namjera i/ili ranijih suicidalnih pokušaja, a u kojem neće nastojati procijeniti istinitost i ozbiljnost istoga;
- 2) učenika upoznati s obvezom informiranja roditelja i nadležnih institucija s obzirom na težinu njegove izjave, čak i u slučaju učenikovog mogućeg ublažavanja iste izjave ili objašnjavanja u kontekstu šale, kolokvijalnog izražavanja ili komunikacijskog stila;
- 3) žurno i bez odgode obavijestiti roditelje/skrbnike o informacijama koje su dobili od učenika i/ili djelatnika Učeničkog doma te ih savjetovati o institucijama pružateljima zdravstvene zaštite i podrške;
- 4) o svemu obavijestiti nadležni centar za socijalnu skrb, policijsku postaju, Gradski ured za obrazovanje, Ministarstvo znanosti i obrazovanja i liječnicu obiteljske medicine;

- 5) o poduzetim aktivnostima, razgovorima, izjavama i svojim opažanjima izraditi službenu bilješku koju će na zahtjev dostaviti drugim tijelima.

3. POSTUPANJE UČENIČKOG DOMA U SLUČAJU SUICIDA

U slučaju saznanja o počinjenom suicidu učenika Učeničkog doma, djelatnici Učeničkog doma dužni su odmah o tome izvijestiti ravnatelja i stručnog suradnika pedagoga Učeničkog doma. Ravnatelj i stručni suradnik pedagog utvrđuju potrebu za kriznom intervencijom te u tu svrhu aktiviraju Tim za psihološke krizne intervencije i dostavljaju osnovne podatke o kriznom događaju:

- a) Što se dogodilo?
- b) Kada se dogodilo?
- c) Gdje se dogodilo?
- d) Broj ljudi uključenih u događaj?
- e) Tko je bio izravno i neizravno uključen u događaj?
- f) U kakvom su stanju, kako reagiraju, gdje se nalaze ti ljudi?
- g) Je li neka od hitnih službi već intervenirala (policija, hitna medicinska pomoć)?
- h) Je li u ustanovi već nešto učinjeno radi ublažavanja psiholoških posljedica događaja?

Ravnatelj Učeničkog doma informira o kriznom događaju i podnosi zahtjev za pokretanje krizne intervencije Ministarstvu znanosti i obrazovanja na e-poštu: krizne-intervencije@mzo.hr ili na broj telefona: 01 4594 461 (Uprava za standard, strategije i posebne programe).

Prije dolaska Tima za psihološke krizne intervencije, stručni suradnik pedagog i ravnatelj ulazi u odgojnu skupinu učenika koji je počinio suicid te potiče komunikaciju o kriznom događaju i njegovim posljedicama na psihičko stanje svih učenika u odgojnoj skupini/ Učeničkom domu. Stručni suradnik pedagog individualno ili grupno razgovara sa svim učenicima kod kojih se primijeti izostanak socio-emocionalnih vještina za nošenje s nesretnim događajem.

VI. EVIDENCIJA UČENIČKOG DOMA O NASILJU U DOMU

Učenički dom vodi evidenciju o svim navedenim vrstama nasilja u obliku službenih bilješki ravnatelja i stručnog suradnika pedagoga o provedenim razgovorima sa svim dionicima događaja, a uz njih prilaže i sve dopise poslane nadležnim institucijama koje obavještava na sljedeći način:

1. U slučaju nasilja među učenicima, Učenički dom obavještava nadležni centar za socijalnu skrb (putem elektroničke pošte i pošte), nadležnu policijsku postaju (putem elektroničke pošte i pošte), Gradski ured za obrazovanje (putem elektroničke pošte i pošte), Ministarstvo znanosti i obrazovanja (putem web aplikacije i pošte) i liječnicu obiteljske medicine (putem pošte).
2. U slučaju nasilja učenika prema djelatniku Učeničkog doma, Učenički dom obavještava nadležni centar za socijalnu skrb (putem elektroničke pošte i pošte), nadležnu policijsku postaju (putem elektroničke pošte i pošte), Gradski ured za obrazovanje (putem elektroničke pošte i pošte), Ministarstvo znanosti i obrazovanja (putem web obrasca i pošte) i liječnicu obiteljske medicine (putem pošte).
3. U slučaju nasilja odrasle osobe nad odraslom osobom, Učenički dom obavještava nadležnu policijsku postaju (putem elektroničke pošte i pošte), Gradski ured za obrazovanje (putem elektroničke pošte i pošte), Ministarstvo znanosti i obrazovanja (putem web obrasca i pošte) i po potrebi nadležni centar za socijalnu skrb (putem elektroničke pošte i pošte).
U slučaju neovlaštenog ulaska u Učenički dom, Učenički dom po potrebi obavještava nadležnu policijsku postaju (telefonskim putem i putem elektroničke pošte).
4. U slučaju nasilja djelatnika Učeničkog doma prema učeniku, Učenički dom obavještava nadležnu policijsku postaju (putem elektroničke pošte i pošte), Gradski ured za obrazovanje (putem elektroničke pošte i pošte), Ministarstvo znanosti i obrazovanja (putem web obrasca i pošte) i liječnicu obiteljske medicine (putem pošte).
5. U slučaju zanemarivanja učenika, Učenički dom obavještava nadležni centar za socijalnu skrb (putem pošte) i liječnicu obiteljske medicine (putem pošte).
6. U slučaju nasilja u obitelji učenika, Učenički dom obavještava nadležni centar za socijalnu skrb (putem elektroničke pošte i pošte), nadležnu policijsku postaju (putem elektroničke

pošte i pošte), Gradski ured za obrazovanje (putem elektroničke pošte i pošte), Ministarstvo znanosti i obrazovanja (putem elektroničke pošte i pošte) i liječnicu obiteljske medicine (putem pošte).

7. U slučaju seksualnog nasilja i/ili seksualnog uznemiravanja, Učenički dom obavještava nadležnu policijsku postaju (putem elektroničke pošte i pošte) ili Državno odvjetništvo RH (putem elektroničke pošte i pošte) Gradski ured za obrazovanje (putem elektroničke pošte i pošte), Ministarstvo znanosti i obrazovanja (putem web obrasca i pošte), nadležni centar za socijalnu skrb (putem elektroničke pošte i pošte), pravobraniteljicu za djecu (putem elektroničke pošte i pošte) i liječnicu obiteljske medicine (putem pošte).
8. U slučaju samoozljeđivanja učenika, Učenički dom obavještava nadležni centar za socijalnu skrb (putem pošte) i liječnicu obiteljske medicine (putem pošte).
9. U slučaju postojanja suicidalnih misli, namjera i/ili pokušaja suicida kod učenika, Učenički dom obavještava nadležni centar za socijalnu skrb (putem elektroničke pošte i pošte), nadležnu policijsku postaju (putem elektroničke pošte i pošte), Gradski ured za obrazovanje (putem elektroničke pošte i pošte), Ministarstvo znanosti i obrazovanja (putem elektroničke pošte i pošte) i liječnicu obiteljske medicine (putem pošte).
10. U slučaju suicida, Učenički dom obavještava Gradski ured za obrazovanje (putem elektroničke pošte i pošte), Ministarstvo znanosti i obrazovanja (putem elektroničke pošte i pošte), Tim za psihološke krizne intervencije (putem elektroničke pošte krizne-intervencije@mzo.hr ili telefonskim putem na broj 01/4594-461), nadležni centar za socijalnu skrb (putem elektroničke pošte i pošte), nadležnu policijsku postaju (putem elektroničke pošte i pošte) i liječnicu obiteljske medicine (putem pošte).

* Iznimno, u slučaju bilo koje vrste seksualnog zlostavljanja i u slučaju drugih vrsta nasilja koje rezultiraju ozbiljnijim posljedicama po tjelesno i mentalno zdravlje dionika nasilnog događaja, Učenički dom obavještava i Državno odvjetništvo Republike Hrvatske (putem elektroničke pošte i pošte).

Učenički dom vodi i posebnu evidenciju o nasilju u Domu u obliku obrasca (Prilog 1) koji je sastavni dio Protokola.

Obrazac evidencije sadrži:

1. Mjesto događaja

2. Vrijeme/datum događaja
3. Vrstu događaja
4. Sudionike događaja
5. Posljedice događaja
6. Poduzete mjere

Obrazac popunjava stručni suradnik pedagog. Ispunjeni obrazac predaje ravnatelju te je on sastavni dio službenog izvještaja Učeničkog doma o događaju.

Prilog 1

OBRAZAC O SLUČAJU NASILJA U UČENIČKOM DOMU

Mjesto događaja:

Vrijeme/datum događaja:

Vrsta događaja:

Sudionici događaja:

Posljedice događaja

Poduzete mjere

Ovaj Protokol stupa na snagu danom donošenja i objavit će se na svim oglasnim mjestima Učeničkog doma.

U Zagrebu, dana 30.012024. godine

KLASA : 011-03/24-01/01
URBROJ : 251-488-07-24-1

PREDSJEDNICA
DOMSKOG ODBORA :

RAVNATELJICA :
